

विवेक-बुद्धि

सम्पादक

भिक्षु अश्वघोष

धर्मकीर्ति प्रकाशन—
(नेपाली भाषा)

१) बौद्ध प्रश्नोत्तर	११) लक्ष्मी
२) बौद्ध दर्शन	१२) उखानको कथा संग्रह
३) नारी हृदय	१३) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
४) बुद्ध शासनको इतिहास	१४) मिलिन्द प्रश्न
५) पटाचारा	१५) श्रमण नारद
६) ज्ञानमाला	१६) वेस्सन्तर जातक
७) बुद्ध र वहाँको विचार	१७) बौद्ध विश्वास भाग-१
८) शान्ति	१८) सतिपट्टान भावना
९) बौद्ध ध्यान	१९) बौद्ध विश्वास भाग-२
१०) पञ्चशील	२०) सप्तर्त्न धन
	२१) बौद्ध दर्पण

Dhamma Digital

Dharmakirti Publication

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar

दिवेक-बुद्धि

प्रकाशक
धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धर्मकीर्ति विहार
श्रीघः

छुं धाय्मागु खँ

थुगु सफु मुक्कं छम्हसिनं जक च्बइ तःगु मखु । धर्मकीर्ति
बध्ययन गोष्ठीया किदं न्होया डायरी पुइका बले लुया बोगु
बाखँ व थःगु नुःगया खँत प्वंका तगु लेखत मुंका सफूया रूपय्
पिकयागु खः । किदं ह्लापा धर्मकीर्ति बध्ययन गोष्ठीया सदस्य
जुया च्वंपि मय्जुपि थौंकन्हे गुलि निह्य स्वह्य मचाया
पाँ जुइ धुं कल । गुलि मचाया माँ जुइ तिनिपि । मचाया माँ
जुइ धुं कूपिसं थः मचापिन्त नं विहारे यंका सत्संगत याकेगु नं
लोमके मज्यु ।

थ्व सफू छापे याय्त चन्दा तथा दोह्य दाताया बाखँ सफू
हे जक यो धागुलि थुकी अपो याना बाखँ हे जक दुध्याका ।
दकसिले ह्लापा यागु “मिसा” व दकसिले लिपा यागु “विवेक-
बुद्धि” घेगु निपु लेख जक ज्ञानया खँ नं मागुलि थुकी दुध्याका
बिया । मेगु नं छपु निपु धर्मकीर्ति विहार सत्संगत याना छु
फाइदा दत घेगु थुइके माला नं थुकी दुध्याका बिया ।

सुभाय् !

स्थानकुटी भाँत

सम्पादक

वैपाल सम्बत ११०५

प्रकाशकीय

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया १०८ गूगु प्रकाशनया रूपे थ्व सफू छिक्किनिगु न्ह्योने तय् दया लय्ताः वोः ।

थ्व सफू पिकाय्त दिवंगत ध्यान लक्ष्मी तुलाधरया पुण्य स्मृतिस वय्कः यात शान्ति प्राप्त ज्वीमा धैगु कामना याना वय्कःया म्हाय्चा मोति शोभा तुलाधरं चन्दा प्रदान याना दीगु खः । थ्व सफू धर्मदान यागु पुण्यं मोतिशोभाया बाः मोतिकृष्ण कंसाकार व मां चिकिलानि कंसाकारिन्त नं शान्ति कामना याना दीगु दु ।

अध्ययन गोष्ठीया छगू उद्देश्य पूतिया लागो ग्वाहाली याना दीहा वय्कः मोति शोभा साहनीयात धन्यवाद बिसे सफूया सम्पादन व प्रुफ समेतं स्वया मेहनत याना बिज्याहा पूज्य अश्रधोष भन्तेया प्रति नं कृतज्ञता प्बंका च्वना । नापं धर्मकीर्ति विहार व अध्ययन गोष्ठीया धर्म प्रचार ज्याय् म्हावलें थुकथ हे ग्वाहाली बां फयमा धका न मनं तुना च्वना ।

धम्मवती

अध्यक्ष

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रावण २७, २०४२

श्रीघः, नःघ, येँ ।

धर्मदान

दिवंगत तमां ध्यानलक्ष्मी तुलाधरया पुण्य
स्मृतिस (गुण लुमंका) श्व विवेक-बुद्धि धैगु
ज्ञान गुणया सफू धर्मदान यानागु पुण्यं सकसिके
धर्मं चेतना दया वंय्मा । नापं सकसितं जय
जुइमा धका मनंतुना ।

धर्मदान यानाह्य

मोतीशोभा तुलाधर

असं, ये

(સ્ત્ર. ધ્યાનલક્ષ્મી તુલાધર)

धम्मवती अनगरिका

मिखा

चक्खुं उदपादि, त्राणं उदपादि, पञ्जा उदपादि, अर्थात् मिखा दत्त, ज्ञां दत्त, प्रज्ञा दत्त घकाः बुद्ध ज्वी धुंका दकले ह्लापां धर्मचक्र सूत्र देशना याना विज्याःबले तथागतं घोषणा याना विज्यागु अमर वाणी खः । बोधिज्ञान प्राप्त याये धुंका बुद्धं मिखा दत्त घया विज्यागु छाया ? थुगु बारे छको बाँलाक ध्यान तथा बिचाः यायेमाला च्वंगु दु ।

प्रश्न ज्वीफु सिद्धार्थ गौतम लुम्बिनी जन्म जूबले मिखा मद्दुहा ला ? बुद्धगयाय् बुद्ध ज्वी धुंका तिनि मिखा दया बोगुला ? तर थन उल्लेख जूगु मिखा ला-हि नाप सम्बन्ध दुगु मिखा मखु । ज्ञानरूपी दुनेया मिखा खः । संसारया गतिविधि, दुःख व दुःखया कारणयात् थवीका दुःख मदयेकेगु उपाय खंके फुगु ज्ञानरूपी प्रज्ञा चक्षु खः । उकिं धर्मचक्र सूत्रे “चक्खुं उदपादि, त्राणं (ज्ञान) उदपादि (उत्पन्न जुल) पञ्जा (प्रज्ञा) उदपादि घकाः उल्लेख जूगु मिखा, ज्ञान व प्रज्ञा स्वताया छगू हे अर्थ जू वः ।”

मनूतय्के गबलेतक प्रज्ञा, विवेक बुद्धि दैमखु अबलेतक बयागु जीवन अन्धकारे हे लाना च्वनी । उकिं सम्यक सम्बुद्धं छको घया विज्यागु दु- “नत्थि पञ्जा समा भाभा” अर्थात् प्रज्ञा बुद्धि नाप तुलना याये ल्वःगु मेगु प्रकाश, ज्योति छुं हे

मदु । चन्द्र सूर्य आदिया जःलं न्ह्याबलें ज्या मबी फु । तर प्रज्ञा जःले न्ह्यागुं न्ह्याबलें क्क क्कः धया फुकं खने दया च्वनी । “पञ्जा नरानं रतनं” अर्थात् प्रज्ञा हे मनूया शोभा व सम्पत्ति खः घकाः बुद्धं आज्ञा जुया विज्यागु खँ मज्झिम निकायस उल्लेख दु । माँ-बी नं थः मचाखाचायात लाया मिखा जकं बी फँ सिचाय् प्रज्ञा चक्षु बिइ मफु । उकिं माँ-बी नं काय् म्हाय्पिन्त प्रज्ञा चक्षु अर्थात् ज्ञानरूपी मिखा दय्का बिइत भिगु शिक्षा बिइथाय् भिगु लँपु वयना बिइपि गुरुपि दुथाय् मचात आखः वंके छोय्गु व सत्संग्य याके छोय्गु यायेमाः ।

जि स्वय् प्रज्ञा चक्षु व विवेक बुद्धि दय्केत बौद्ध शिक्षा अध्ययन याय्माः थें च्वं । बौद्ध शिक्षां हे जक प्रज्ञाया मिखा दया बइ । व हे जक धात्थेंया रचनात्मक (व्यवहारिक) शिक्षा ज्वी । थौं कीगु नेपाः देशे भौतिक व लौकिक सुख ह्लाषा स्वया आपा उन्नति जुया वया च्वन । शिक्षाया नं गावकं प्रचार जुया वया च्वन, तर भौतिक सुख व शिक्षाया उन्नतिया नापनापं अध्यात्मिक ज्ञानया उन्नति खने मदु । उकिं नैतिक उन्नति ज्वी मफया च्वंगु दु । अले नैतिक उन्नति मज्जीकं जीवन सुखमय ज्वी घकाः गुकथं आशा याय् ? धात्थेंला जीवन सुखमय जुइत शारीरिक सुख व मानसिक सुख नितां दय्मा ।

थये छाय् धया च्वनागु धाःसा थौं भौतिक उन्नति जुया च्वंगु देशतयक्वं दु । तर अमिके बुद्धया उपदेशरूपी मन बसे तयगु ज्याभः मदुगुलि अपि मध्ये गुलिखे वें जुया च्वंगु दु । उदाहरण माल धाःसा हिप्पित कीगु न्ह्योने दु । अमिके छु

ध्यवा मदुला ? लखपति थीं हिप्पी जुया नशाय् चूर्ण जुया वेंथे जुया च्वन । अमिके लज्जा व भय मदु । जि स्वयंबले घात्थें जीवन सुखमय याय्त बौद्ध शिक्षा हे माः । मतलब शिक्षाया नापं व्यवहार नं बांलाका यके माः । सेवा भाव तथा ज्यायाना यकेगु हे बौद्ध शिक्षा खः । भि मभि छुटेयाना बहुजन हिताय ज्या याना यंकेगु हे बुद्धया लँपुइ न्ह्यज्यायगु खः ।

उकि जि थूथेंला कीगु जीवन सुखमय यायेत कमाय्याना धन नं मात्राद्धि दय्के माः । तर धन यक्व दय्का धनया एलाखं काय्का नं च्वने मज्यू । धन दयां मगा; वया नापनापं गुण नं माः व्यवहार नं बांलाय्माः । उकिया लागि बौद्ध शिक्षा मदय्क मगाः । बौद्ध शिक्षा धयागु बुद्धयात पुज्याय् सय्केगु जक मखु । भगवानं बुद्धं कना बिज्याःथें जनसेवा याय् सय्केगु, रोगीया सेवा यायेगु, बहुजनहितया ज्या याय्कय्केगु हे बौद्ध शिक्षा खः । जीवने शान्ति सुख ह्यगु मूल ताःचा नं थ्व हे खः ।

Dhamma.Digital

कीगु देशे भौतिक व लौकिक सुख वृद्धि जुया वया च्वंगु दःसा नं बौद्ध शिक्षाया विकास व प्रचार मदुगुलियाना माँ-बी आदि हने बहपिन्त आदर गौरव तय् मसया बना च्वन । कक्षा कोठाय् च्वना नं शिक्षकतेत हपं ख्यायेगु व त्वाइगु जुया वया च्वन । खय्त ला शिक्षकत नं ऐना त्वना अनुशासन हीन जुया च्वंति दु । थ्व फुक थथे छाय् जुया वया च्वन, थ्व तःसकं हे बिचाः याय् बहुगु खँ खः । आखः सया वोलिसे सकलें नायो हे जक ज्वी माःपि जुया वया च्वन, थ्व फुक छाय् ? जि स्वय्ला

ध्व फुक्क विद्याया नापनापं व्यवहार बाँलाकेगु बुद्धया नैतिक शिक्षा बी मफुगुलि खः । आतक नं यक्वं लाःनि, द्वंगु खंका सम्यक दृष्टी ज्वने फःसा बरु नं सुधरे ज्वी तिनि । आः खुनु न्ह्यलं चाय्के माला च्वंगु दु । मिखा दय्के माला च्वंगु दु । विवेक बुद्धि बिइगु सम्यक लँपुइ न्ह्यज्याकीगु, छगू जक लँपु बुद्धया लँपुया ध्वाखा चाय्के माला च्वंगु दु । सकसितं बौद्धया नैतिक शिक्षा बी माला च्वंगु दु । ध्व छगू धर्म प्रचार व समाज सुधारया लागि जिगु दुनुगल निसें पिज्वःगु छगू सुखाव मात्र खः । थुकी दुग्यंका वाला स्वय्गु व मस्वय्गु थः थःगुहे मनसुवा जक ज्वी ।

खं धनं हे क्वचाय्के मखु । थःगु मने लूगु सुखाबयात सुखाबया रूपे जक सीमित याना तय्गु जिगु कर्तव्य मखु । जि थूथें मनुखं थःम्हं वियागु सुखावयात ह्यापां थःम्हं हे छयला फतलि फतले व्यवहारे प्रयोग याना क्यने फय्के माः । थुकथं हे मती तथा जिमिसं थोया ल्यासेपि केहेबिनित फुचाः कथं बौद्ध शिक्षा बिइत धर्मकीर्ति विहारे “बौद्ध अध्ययन गोष्ठी” छगू खोले याना च्वनागु दु गनकि प्रत्येक शनिवार पति बौद्ध शिक्षा अध्ययन ज्वी । बिशेष याना थुकी ल्याय्हापि भाजु मय्जुपिसं ब्वति कया वया च्वंगु दु । अपि आपालं यामा स्कूल-कलेजे ब्वना च्वंपि छात्र छात्रात खः । न्हूगु समाजे ब्वलना न्हूगु शिक्षा कया च्वंपि मथ्जुपिन्त बौद्ध शिक्षाय् साला काय्गु ध्व ख्या खं मखु । अमिगु न्ह्यपुइ बौद्ध शिक्षां अबले जक थाय् काय् फइ गबले कि बौद्ध शिक्षाय् छुं न्हूगु चीज खने दइ । उकि जिमिसं

ध्व ज्याया लागि बौद्ध शिक्षा नापनापं न्हूगु शिक्षाया नं परि-
चित्त जुषा बिज्याःह्य पूज्य अश्रघोष भन्ते याके नं गुहालि
'पवना । वसपोलं थाकु मचासे इलेबिले बिज्याना न्हूगु ढंगं
व्यवहारिक पक्षपाति कथं बौद्ध शिक्षाया प्रवचन याना बिज्या-
ना च्वन । थुकथं शनिबार पतिकनं ज्वौगु बौद्ध अध्ययन
गोष्ठीयात फन आकर्षक याना बिज्याना च्वन ।

थौ कन्हे अध्ययन मोष्ठीया हे सदस्य भाजु मयजु पिसं
न्हू न्हूगु कार्यक्रम दयका ल्याय्म्हपि भाजुपिति मन आकर्षित
याना च्वंगु दु ।

यदि छार्थे हे जीवने सुख शान्ति ह्यगु खःसा बुद्धमार्गी
तय्सं थः काय् म्हाय्पिन्त बौद्ध शिक्षा बिइकेगुलि कुतः याय्
माला च्वंगु दु, अले थःगु नापं थः मस्तय्गु मिखा चाय्के
माला च्वंगु दु ।

ज्ञानमान तुलाधर

लोक चित्त बुद्धेयाय् थाकु

बुद्ध भगवानया जमानय् वाद विवाद तर्क वितर्क याइपि वसपोलयाथाय् मदीक हे वइगु जुया च्वन । उकि मध्ये सद्भाव थःगु शंका निवारण याय्त वइपि यक्वं कम । गुम्हं केवल तर्क वितर्क याना हाय्केत जक वइपि दुसा गुलि छलफल याना छताया छता खँ श्वीका गीतम बुद्ध विद्वान धकाः च्वनागुला छुं मस्यूह्य खनि घाःपि नं दु । तर गुम्हं गुम्हं जा वसपोल महापुरूष खः महागुरू अरहन्त बुद्ध धकाः सीका आदर पूर्वकं थःगु शंका निवारण याय्या निति प्रश्न याना थःगु शंका समाधान याना स्रोतापन्न (थःगु लक्षे दूढ जुया च्वनीह्य) सकृदागामि (काम, राग व द्वेष कम ज्वी धुंकुम्ह) अनागामि (जिगु छंगु धयागु व ईर्ष्या तथा अन्धविश्वासं मुक्त जूह्य ।) अरहन्त (सर्वथा निर्दोष) जुया थोपि नं यक्वं दु । भगवान बुद्धं बरोबर आज्ञा जुया बिज्याई— जिजा छह्य मागं प्रदर्शक अर्थात् लँ जक क्यना बोह्य खः । तर थःथःगु कर्तव्य व ज्या थःथःम्हं हे याय्-माः । कर्तव्य पुरे मज्जीकं दुःखरूपी सागरं पार ज्वी मखु । ज्या याना हे जक पार ज्वी अर्थात् “अपना करनी उतरे पार” धकाः धया तःथें खः । गुम्हं गुम्हं महापुरूष घाःपि समेतं भगवान बुद्धया उपदेश न्यना हृदय परिवर्तन जुया निर्वाण प्राप्त यापि दु घागु न उल्लेख दु थथे धयागुया मतलब दुनियाय्

भिन्न-भिन्न मती व नाना प्रकारया गति चाहिला जुयाच्चंपि मनुत यक्वं दु । उकि भगवान बुद्धं नं फुकसितं चित्त बुकैयाय् फुगु मखु । फइ नं मखु । आः कीथें जापिसं फुकसितं चित्त बुकैयाय् धयागु बिलकुल व्यर्थंगु आशा खः ।

छक्व भगवान बुद्धयागु कीर्ति व प्रशंसा बढे जूगु स्वय् मफया, सहयाय् मफया निगन्धनाथ पुत्र गुहासिया नं यक्व शिष्यपि व उपासकत दु वं त्तःधंपि शिष्यपि अभयराजकुमार व उपालीपिन्त खँ स्यना प्रश्नयाके छवत कि गौतम बुद्धयाके दोष अपवाद छुं मदुला ? थ्व प्रश्नया मतलब गौतम बुद्धवानं दोष अपवाद दु धाय् घकाः । तर भगवान बुद्ध परिचित्त ज्ञान दुह्य जुया लिसः बिया बिज्यात— अँ ! जि नं थ्व दुनियाय् दोष मदुसा नं अपवादं मुक्त मजू । 'नत्थिलोके अनिन्दितो' अर्थात् संसारे निन्दा बच्य् ज्वी फुपि सुं मदु । घकाः आज्ञा जुया बिज्यात । कीथें जापिके दोष अपवाद मदै धयागु जा छुं आश्रयंगु खँ मखु । अथे धयां कीसं फक्को दोष व अपवादं बच्य् जुइगु भरसक कोशिस याय्मा, निराश ज्वी मज्यू । थ्व खँ थ्वीका काय्या लागि बाखँ छपु उल्लेख याय् ।

छक्व छह्य मनुया ज्वा छगू दया भचा तापाक बना छुं वस्तु कया ह्य् घकाः वया काय्ह्य ब्वना थःह्य गधा छह्य नं भारी कोबिकेत ल्यू-ल्यू तया वन । ववं छथाय् छपुच मनुत नाप लात । अमिसं थ्व मनुत गजापि ल्याः गधायात अथे हया च्वन । थःपि त्यानुक न्यासि वया च्वन । गधा गय्बु बुद्धि नं मदुला छु ल्याः घकाः धागु काय् बौ निहास्यें ताल । अले

अमिसं बिचा यात धात्ये खः । गधा गया वंसा ज्यु हे ज्युनि ।
 थुकथं मती तथा बौह्मसें गधा गया काय्हा गधाया ल्यू-ल्यू वना
 च्वन । अले भचा वने धुंकुबले हानं छथाय् थ्यन । अनच्च्वंपि
 मनूतस्ये धाल- थ्व गज्याह्य बुरा ल्याः स्व व मचायात न्यासि-
 का थः मंजां गधा गया वना च्वंगु । थ्व खँ न्यना अबुम्हं धाल-
 ठीक हे खः । का बाबु छं गधा ग जि न्यासे वने धकाः काय्-
 म्हसित गधा गय्का थः ल्यू-ल्यू वन । भचा तापाक वने
 धुंकुबले हाकनं मनूत छ थ्व नापलात । अमिसं खँ ह्लात का स्वरे
 बुरामेसित न्यासिका ल्याय्म्ह गधा गया वया च्वंगु छु छाँत
 ल्याः धाल । थ्व खँ ताया काय् बौ निम्हस्यां छुयाय् छुयाय्
 जुल । अले बिचायात आः कीपि निम्हस्यां गधा गया वंसा
 सुनानं छुं धाय् फँ मखु धकाः सल्ला याना वौम्ह नं काय्हा
 नं निम्हस्यां गधा गया वन । वंवं छथाय् थ्यंबले मिसात छ थ्व
 नाप लात । निम्हस्ये छम्ह गधा गया वःगु खना अपि हरररं
 ह्लिला धाल व मनूतय् छाँत स्वरे ! धिकार माया दया नं
 मद्रु । छम्ह गधा निम्हस्ये गया बल । अपि काय् बौ निम्ह
 मछाला कुहाँवया सल्लायात । याना यानाथे मज्यू छुयाय् धाल ।
 म्वाल नु कीपि निम्हस्यां थ्व गधायात कोबुया मंके अले सुना
 छु धाय् फँ धकाः सल्ला याना नो व खिपः न्याना गधायात
 नोले चिना कुबिया यंकल । भचा तापाक थ्यंबले वन मचात
 छथ्वः म्हिता च्वंपिसं व गधा कुबिया हःगु खना हा ! हा !!
 याना हे उल्लू हे गधा कोबूपि हे उल्लू हे मूर्ख धकाः मचातस्ये
 हाहा हुहु याना ल्यूलू वन । अपि छथाय् ता छीथाय् थ्यन ।

मचातस्ये हाहा हूह यागुलि गधा तरसे जुया खिप चब्बुना तां
गधा कुतु वन । खुसी बाःवया च्वंगुलि गधा चुइके यंकल ।
गधा चुइक यंकुगु स्वया सुतिसुति थःगु छेँ ल्याहाँ बन ।

अले छेँ थ्यनेवं छेँ च्वंपिसं की गधा गन वन धकाः न्यन ।
काय् बी निम्हस्यां छुयाय् छुयाय् जुल अले बुरां धाल- फुक-
सितं खुसो याय्, चित्त बुक्ये याय् धातलें सुयातं खुसीयाय्
नं मफुत । थःम्हं गधा कोबुइ माल । थःम्हं गधा नं मदय्का
वय् माल । लोकयात न्हागु यासां चित्त बुक्येयाय् फँ मखु ।

गधा न्यासि यंकां गधा मगस्य अथेँ हल धाल । बुरामेस्यां
गधा गया मचाम्ह न्यासिका हल धाल । मचाम्ह गधा गय्का
यंकां बुराम्ह न्यासिका ल्याय्म्ह गधा गया बल धाल । निम्हं
गया वनां दया माया मदुपि धाल । ए धकाः गधा निम्हेस्यां
कोबुया वनां हे उल्लू धाल । थजागु अपवाद जक न्यनां मगा,
थःम्ह गधा छम्ह नं खुसी चुइके यंकुगु स्वयावय् माल । गधा-
यात भारी कोबुइका हय् धातलें थःपिसं गधा नं कोबुया वय्
माल । थ्व लोके यायाथेँ मज्यू, यायाथेँ मज्यू । न्हागु यासां
चित्त बुक्येयाय् फँ मखु धकाः बुरां जहानपिन्त कन । अले
हिलेला ख्वय्ला जुल । “अनंलि गधा कोबुइगु ज्या जुइ”
धयागु उखान जुल । लोक चित्त बुक्येयाय् थाकु ।

मय्जु प्रफुल्ल कमल, ह्लय्कत्वा

बौद्ध शिक्षा

जि जन्मं बौद्ध जूसा नं जिके बौद्ध धर्मया ज्ञान छुं भचा हे मद्दु । छाया धाःसा कीगु देशे बौद्ध शिक्षाया प्रचार मगाः । घात्खे घाय् धाःसा ला कीगु स्वयम्भू पुराण व बंशावली इतिहास अनुसार स्वयम्भू चैत्यया स्थापना जबले मेमेगु गुलिखे देशया मनूत ला माकःथे तिति न्ह्या जुया च्वन तिति धाःसा अपो खे ज्वी मखु । सर्वप्रथम ला कीथाय हे बौद्ध शिक्षाया विकास जूगु खनेद्दु, तर लिपा जूलिसे च्वय् थाहाँ बनेगु सट्टा कनकन क्वय् क्वहाँ बन । थथे जूगुया कारण शोषण व दबाव नीति खः । उदाहरण माल धाःसा कीथाय नेपालय राणा शासन जुया च्वबले राणातय्सं जनतानेत याय् जिवको शोषण याना च्वंगु जुया च्वन ।

डलिजक गन खः धकाः । व्वनातःपिसं थःहे जक सः स्यू धकाः मसःपिन्त हेला याय्गु, धनीतय्त जक कदर याना गरी-बतेत वास्ता मयाय्गु चलन नं जुया च्वंगु खः । थ्व हे शोषण नीति याना बौद्ध धर्म उन्नति व विकास ज्वी मफया च्वंगु खः ।

राणातय्सं बौद्ध धर्मयात याय् जिवको शोषण याःगु दु । सुं बौद्ध बौद्ध धर्मया बारे छुं प्रवचन वा भाषण विल धाःसा वयात तुरन्त ज्वना यंके धुंकीगु । राणा ते ह्यासुगु वस्तं पुना-तःपि भिक्षुपि ला मिखा बागलं हे स्वय् मयो । चन्द्रशमशेर व

जुद्धशम्शेरया पाले भिक्षुपि नेपालं पतिना छ्वगु बौद्ध इतिहासय् अकित जुया च्वंगु दु गुकि याना बौद्ध धर्म विकास जुइ मफत । थये जुया समाजय् असमानता व बन्यायं विलि बिलि जाया च्वन । अथे जूगुलि बौद्ध शिक्षाया गाक्कं अभाव जुया च्वन ।

२००७ सालं निसें बौद्ध धर्म प्रचार ज्याय् छुं प्रतिबन्ध मन्त । अथे जूसां न्हापांनिसें बौद्ध शिक्षाया प्रचार मदुगुलि याना आः तक बौद्ध धाःपिके जागृति व बौद्ध ज्ञान मदमा च्वन । विस्तारं हानं बौद्ध शिक्षाया प्रचार जुजु वया च्वन धाय् माल तर सन्तोष प्रदं प्रचार जूगु मखुनि ।

थज्यागु हे बखते जिगु जन्म जुल । तर अपशोच, बौद्ध जूसां जिके बौद्ध धर्मया बारे सीदय्क छुं ज्ञान मदु । तर कीसं स्यू ख्युंयां लिपा तुयूजः वइ । खिमिलाया ल्यू तिमिला वइ । अथे हे अन्धकारय् च्वनाच्च्वंगु बौद्ध धर्म नं छन्हु अबश्य प्रकाश वइ तिनि । छाया धाःसा, आः बौद्ध धर्म विकास याय्गु मती तथा च्वंपि धर्माबलम्बीत थन खने दया वया च्वंगु दु ।

जि नं बौद्ध शिक्षा व बौद्ध धर्म गज्यागु धयागु अध्ययन याय्गु इच्छा जुया च्वंगु खः । छन्हु जि न्यना कि धर्मकीर्ति विहारे बौद्ध शिक्षा प्रचार याय्गु उद्देश्य ज्वना 'धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी' स्थापना जुल । जि अन छु ज्वीगु थें घकाः स्वः वना । अनला बौद्ध धर्म सम्बन्धी अध्ययन व छलकल कार्यक्रम जुया च्वंगु खनि । जितःला अरगचा मालां देगः चालू थें जुल । जितः साब लय्ता वल । जि नं थ्व हे गोष्ठीया

सदस्य जुया । श्व थाय् मिसाते लागि साव पायिपरे जूगु जुया चवन । थन वमार्य् सय्का लिहाँ बिज्यापिं धम्मवत्ती अनगारिका प्रमुख प्यम्ह न्याम्ह गुरूमापिं दु । थनया सत्संग यासेंनिसें जि सिया वल बौद्ध शिक्षा घैगु छु ? अले धर्मं याय्गु धयागु छु ?

बुद्धयात मार्गं प्रदशंक भाःपा बुद्ध धर्मं बांलाक पालन याना च्वम्हसित हे बौद्ध धकाः घाई । अलि बौद्ध धर्मं सम्बन्धि शिक्षायात हे बौद्ध शिक्षा घाई । शिक्षा घैगु अज्यागु ज्वोमाः गुकि शारीरिक उन्नतिया नापनापं नैतिकताया नं बृद्धि याई ।

बौद्ध शिक्षाया मेगु छगू लक्ष खः मनुष्य जीवने मनुष्यत्व हयेगु । मनूयात मनू भाःपिङ्गु शक्ति दय्का बिङ्गु । सया बोलिसे मेपिन्त कोतेलेगु मखु, सहयोग बीगु हे बौद्ध शिक्षा खः । थःगु तुति थःम्हं च्वी फय्केगु हे बुद्धया सन्देश खः ।

थौं कलेज स्कूल व विश्वविद्यालये च्वंकीगु शिक्षा मनूत-य्त शिक्षित याइगु मज्जेसे च्यो बुद्धि बीगु ब करपिनि भरोसाय जक म्वाय्त स्यनिगु जुया चवन । बौद्ध शिक्षा हे जक धातथेंगु रचनात्मक व व्यवहारिक शिक्षा थें खने दथा च्वंगु दु ।

जि धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया सदस्य जुया जि श्व नं सिल कि धर्मं धयागु द्योयामूर्ति याछ पुज्याना जक दइगु मखु । न त अष्टमी आदि पवं पर्वे बतं च्वना जक दइगु खः । गन बिबेक बुद्धि व कर्तव्य पालन दइ अन हे धर्मं द । न्ह्याथाय नं धर्मं दु, धर्मं यायेफु । जा नःसां धर्मं लाकेज्पू । बौद्ध शिक्षा अनुसार अर्थात् चतुस्मृति प्रस्थान सूत्र अनुसार न्यासि वंसां, खँ

ह्लाना च्वंसां, जा युया च्वंसां, ज्यायाना च्वंसां धर्मं लाकेज्यू ।
 गुकथं धर्मं लाकेगु ले ? न्ह्यागु ज्यायाना च्वंसां होश वा स्मृति
 तया च्वनेगु कि जि छु ज्यायाना च्वना । छु खँ ह्लाना च्वना
 ज्याय खेले दुगु खःला मखुला धयागु ध्यान तया च्वनेनाः ।
 थुकिं छु ज्वी घाःसा यानागु ज्या द्वनी मखु । थुकिं चाला
 बाँलाका वनी अले कर्तव्य पालन ज्वी । थ्व हे खः धर्मया ह्लापां-
 या त्वाथः । कीसं गुलि गुलि बौद्ध शिक्षा प्राप्त यायां वन्नी
 उलि उलि आध्यात्मिक शक्तिया नापं कर्तव्य पालनया चेतना
 नं बृद्धि जुजुं वनी घैगु खँ नं जि थ्वीका कया ।

बौद्ध-शिक्षा अनुसारं क्लेश (यः जक कति लाकेगु ज्ञां)
 द्वेष, ईर्ष्या व स्वार्थ भावना आदि फुकं पाप घाई । आस्रः
 व्वना सयेके धुनेवं मालिक ज्वीगु व नोकर शाही मनोप्रवृत्ति
 दयेकेगुयात बौद्ध शिक्षा घाई मखु । बौद्ध शिक्षा दत घायेवं च्यो
 बुद्धि थाय् तोती । सुयां छुं गलित जुल घाःसा छाय् जुल धकाः
 कारण पत्ता लगे याना महशुस याना सुधार ह्यगु कल्याण
 ज्वी । गुलि गुलि मनुखं थःगु दोष व गलित तोपुया कर्पिनिगु
 गलित जक माःजुया च्वनी वा खना च्वनी । कर्पिनिगु म्बाःम-
 दुगु निन्दा चर्चा व च्यूताः मक्काय्गु व कतःपि जिया भिनावःगु
 खना नुगः क्वाटा क्वाटां मुइका मच्चनेगु हे बौद्ध शिक्षा खः ।

एवं प्रकारं मनुतय्गु नुगः हाकुसे च्वना च्वंतले न्ह्याक्को
 धर्मं याःसां अपि सुगती लाइ मखु । गथे कि हाकुसे च्वित थाःगु
 कापते रंगं छीबने बाँलाक ज्वनी मखु । यच्चुसे च्वंगु कापते
 जक बाँलाक रंगं ज्वनी । अथे हे अशुद्ध चित्तम्ह दुगंती लाः

वनी । शुद्धगु चित्तम्ह सुगती लाः वनी ।

बौद्ध शिक्षा धाय्वं हे चित्त शुद्ध याय्गु जक मखु । सम्यक् दृष्टि (पाय्छि ज्वीक श्वीका काय्गु अथवा ठीक समकदारी) दय्केगु नं खः । गुबले सुनानं पाप वा ल्वापुया कारणयात श्वीका काइ भिगु हितकारया कारण सीका काइ अबले निसें व मनूयात सम्यकदृष्टि, ठीक दृष्टि दुम्ह धाई । यदि की धात्थें निर्वाण (परमशान्ति) प्राप्त याना काय्गु इच्छा दत धाःसा कीसं तृष्णा व मिध्यादृष्टि (अन्धविश्वास) अर्थात् कुविचार व कुसंस्कार मदय्का छ्वय्गु कुतः याय्माः । जि जिगु घयागु भावना फक्को कम याना छ्वय्माः । दुःख छाय् दया बल, उकिया कारण बांलाक सीकेमाः । सुख गथे जुया दया बल थुकिया नं कारण पत्ता लगे याय् फय्के माः । अले विवेक व प्रज्ञा दुम्ह जुया कुशल, कुशलमूल, अकुशल, अकुशलमूल बांलाक श्वीका काय् फुम्ह ज्वीमाः ।

च्वेच्चंगु खं फुक्क बौद्ध शिक्षाया हे दुने च्वंगु खं खः । थुलि जक मखु । परस्पर सहयोग याय्गु कतंव्य परायण ज्वीगु आदि फुक्कं बौद्ध शिक्षा हे दुने लाना च्वंगु दु ।

थुपि खं फुक्क जि श्वीका कयागु जि धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया सदस्य ज्वी धुंका खः ।

जिमिसं स्कूल कलेजे ब्वनेगु शिक्षाय् थुकथं जीवन सुधार याय्गु शिक्षा समावेश जुया च्वंगु मदु, केवल जागीर नय्गु, तह्छु ज्वीगु न्ह्यागु याना नं जांचे पास ज्वीगु जक ध्यान उपो

खने दु । जि स्वयंबलेला थज्योगु नैतिक शिक्षा स्कूल कलेजे नं
दत धाःसा भाःयागु फीगु न्हूगु शिक्षा नीति सफल याय्त
उपकार ज्वी । सुनमाथि सुगन्धर्थे जुइ । ★

मय्जु नीलशोभा, न्ह्योखा

माकः बोधिसत्व

फीसं भन्तेपिनिगु व अनागारिका गुरूमां पिनिगु बाखं
न्यनेबले थथे न्यनाच्वना न्ह्यागु जूसां सह यायेमाः थकालि पिनिगु
खं म्यना कोमुली ज्वी माः । थथे धाःगुया अर्थं थ्व मखु कि
न्ह्याथाय् नं अन्याय याइपिनि न्ह्योने सहयाना च्वनेमाः । थाय्-
स्वया जक सहयाय् माः धाःगु खः । करपिन्त जक क्वाइपि व
च्वाइपिनि न्ह्योने सहयाना च्वनेगु ठीक मजू धयागु प्रमाण
बिइत बोधिसत्व माकः जुया च्वंबले गोंजु छह्यसिनं फंगलाय्
त्यंबले जूगु घटना ज्याय् खेले दुर्थे च्वना थन च्वय्तेना ।

परापूर्वकाले बनारस देशे ब्रह्मदत्त धयाह्य जुजुयापाले
बोधिसत्व माकः जुया जन्म जुल । व माकः गंगा नदीया सिथे
च्वना जीविका याभा च्वन । छःहु गोंजुया कला नं माकः याव
खन । व मिसाह्य गोंजुया माकःया नुगःचु नये मास्तिबल ।
अले वं थः भातहासित थःगु इच्छाया खं प्वंकल ।

गोंजुं धाल- हे मिसा ! की जुल लखे च्वनीपिं, व जुल जमीने च्वनीह्म । गथेयाना बया नुगः चु कया ह्यगु । ध्व छता धाय् मते ।

बया कला माने मजू । वं धाल यदि माकःया नुगःचु कया बिइ मखुसा जिगु प्राण वनीगु जुल । जि म्वानाच्वने मखू । गोंजुया कला साब योह्य जुया च्वन । अकि कलामेसित सान्त्वना बिया माकः च्वंच्वनीयाय् वन ।

गोंजुं माकः यात धाल- “ए माकः पासा ! छ गज्या-ह्यात्या थज्याथाय् सुकूगंगु फल जक नया च्वन । हुंकन पारी गज्यागज्यागु फलफुल दु अन वना नय् मसःला ?”

ए गोंजु पासा ! ‘छं धाःगु ठीक जू तर जि अन गथे याना बनेगु ?”

“छ वनेसा जि लुकुंछिना यंके, वा जिगु म्हे च्वं ।”

माकः बोधिसत्व सुंक गोंजुया म्हे च्वन । नदीया बिचे थ्यंका वकेयाना हल- “ए माकः ! छन्त थन कुबिया हयागु छु छं पाजु धका ला ? जिमि कलाया छंगु नुःगचु नये मास्तिवल धाःगुलि खः छंत थन हयागु ।”

ध्व खँ ग्यनेवं माकः बोधिसत्वं धाल- “आहा ! गोंजु पासा न्हापान्तुं धाःगु ठीक जुल । मखुसा जित थनथ्यंक कुबिया हःगु सिति ज्वीगु ।”

“धाय् ?”

“क ! जिगु नुगःचुला हूँ सिमायसं तथा बया । जिमि नुगःचु घाना ज्वीगु चलन मदु । खँला हूँ सिमाय् यातां प्यांत्तां

खाया च्वंगु ! हः वहेका जिगु नुगःचु ।”

“घात्थे जि नं मूर्खं हे का । एसा छं नुगःचु कया बीसा छन्त स्याय् मखु ।”

“ज्यू, जित व सिमाक्वय् तक तयाव्यु जि नुगःचु कया बी मज्यूला ?”

गोंजुं धवाँ जुया लय्लय् तातां सिमाक्वय् यंका बिल । माकः सिमाय् तिन्हुया वना धाल- ए मूर्खं गोंजु ! नुगः च् घयागु नं सिमाय् देला ? छन्त जि ध्वंलाय् धुन । छंगु फलफुन जित म्वाल । छंगु शरीर जक तःधं बुद्धि छत्ति तधं मजू ।

माकःया खँ न्यना गोंजु जुलं बूह्य थें भुग्लुं च्वना थःगु खेयँ लिहांवन । खँ फुकं न्यने धुनेवं कलाः मेसिनं छत्थु मूर्खं घका ब्वःबीका च्वने माल । मित्र द्रोही ज्या मत्योगु याये लात घका पश्चाताप ज्वीका च्वने माल ।

एव बाखं नं कीत बिया च्वंगु शिक्षा एव हे खः कि यदि सुनानं कारण छुं मदयेक कीत अन्याय व अत्याचार याःबल घाःसा न्ह्याथासं सहयाना च्वनेमाः घयागु मदु ।

मेगु खँ छु घाःसा कीसं बाखँ न्यना तयागु दु बोधिसत्वं ल्हाःतुति व छचों त्वाःल्हाःसां सहयाना मेषिन्त उपकार याना बिज्याः । तर थुगु बाखंने थःत अन्याय याना घोखा बिइत्यँमे-सित बोधिसत्वं सहयाना सुं क च्वंगु मदु । छलकपटीयात छल-कपटं हे ज्या काल । क्षान्तिपारमी पुरे माइह्य बोधिसत्वं जक सह याइ ।

संक्षिप्तं घायमाल घाःसा विवेक बुद्धि ज्या काय्माः
घाःगु खः ।

“बुद्ध भगवान् श्रावस्ती पूर्वारामे बिज्याना चवंबले
संकाइले पश्चिम पाखे जनफा लाका मिभा पाना बिज्याना च्वन ।
अने आनन्द भिक्षुं बुद्धयात्त प्रणाम घाना म्हतिया व्युब्युं न्यन-
मन्ते ! छु जू गु ? छपिनि शरीर न्हापाथे बाँमलात, शरीर
न्हापाथे बःमलात, छंघगु नं ह्यह्य कुना वल, शरीर न्ह्योने
पाखे कुछुना वल । मिखा आदि इन्द्रिय बभ्रलाना वल ।” बुद्धं
पया बिज्यात— खः आनन्द ! अथे हे जुया वल । यौवने बुढापा
सुलाच्चन, आरोग्यय् ल्वे सुलाच्चन, जीवने मृत्यु सुलाच्चन ।
शरीर न्हाबले बाँलाना बःलाना मच्चं । शरीर छ्वासुया वं ।
बुहो जुया घुसिलुया वं । मिखां मछुया वः ।

(संयुक्त निकाय)

मय्जु मीना, ज्याठा

एकताया महत्व

समाज व देश उन्नति याय्त मदय्क मगागु वासः छता
दु । व वासः खः एकता । गुगु देशय् एकता दइमखु व देशया
अस्तित्व दइमखु । मेपिसं कोत्येका च्वने माली । धयातःगु नं
दुः एकतां उत्थान, भेदं पतन ज्वी । एकता उन्नति व समृद्धिया
न्हापांगु त्वायः खः । कीसं स्यु का छपु जक जूसा चपवी अःपु
च्यापु फिपु सुका निला छपु ज्वीबले चपवी अःपु मजू । उकि
छधी व छध्व ज्वीबले यक्व बल दु ।

आः थन एकताया महत्व थ्वीका बिइया लागि जातक
बाखें छपु च्वय्तेना । थ्व बाखेंने बटैं बोधिसत्त्वं एकताया
महत्व क्यना तःगु दु ।

छगू समय वाराणसी देशय् ब्रम्हदत्त जुजुं राज्य याना
च्वंबले बोधिसत्त्व बटैया कोखे जन्म जुल । व बोधिसत्त्व बटैं
तःधिकसे बःलाह्य जुया बटैं ते नायो जुल । बोधिसत्त्व बटैया खें
न्यना मेपि सकलें लः व दुरुथें मिले जुया छध्वः जुया च्वन ।

अबले अन बटैंत स्याना नइम्ह ब्याधा छम्ह दुगु जुया
च्वन । छन्हु बटैंत सकलें मुना नसा माला नयाच्वंगु ब्याधां
खन । अन ब्याधां जाल प्यना थकल । बटैंत फुकं जाले क्यन ।
बोधिसत्त्वं बटैंतेत धाल- पासापि ! कीपि सकलें मिलेजुया
थ्व जाल ल्हना यंके माल । मखुसा कीपि सकलें शिकारीया

नसा ज्वीगु जुल । बोधिसत्व बटैया खँ न्वना सकलें मिले जुया जाल ल्हाना यंकल । व्याधा बटै लाय् धकाः ब्वाय् ब्वाय् बल, तर आशां घाः । बटैत फुककं छथाय् तःमागु सिमाय् जूवन अले तःलं ब्वयाबन ।

शिकारी चि नःम्ह खार्थे भुग्लुं च्वना ह्लाः खालि याना छेचं लिहांवन । छेचं कला नं न्यन— थों छाया ह्लाः खालि याना वयागु ? जूगु खँ कन, तर कलाम्ह पत्या मजू । उल्टा कलामेस्यां घाल— पिने मिसा तया तःगु दु ज्वी उकि खसां मखुसां खँ देका बल का ! व्याधां घाल— म्वागु, मखुगु मती तयमते । व बटैत मोन्हु हे मिले जुया च्वनी । छन्हु ल्वापु जुल कि अपि थो थो ज्वी अले फुकं जिगु पंजाय् लाइ, घन्दा काय्म्वा मिसा धकाः सन्तोष यात ।

छन्हया खँ खः । बटैत नसा माःवन । आका ठाकां लिपा बोम्ह बटै छम्हस्यां मेम्ह बटैया छचने लाक्क तुति तया जुना बिल । अले छु ल्वापुया पुसा पिना हे बिल । व मेम्ह बटै नं घाल— छ गपाय् म्ह करपिनि छचने तुति तइम्ह । छं स्वय्-बले छं जक जाल ल्हानायका धकाः च्वनासा ? छचने न्हूम्ह बटैचां क्षमा पवना घाल— होशमदया बथेजुल, जि सीक सीकं छचने न्हूयागु मखु ।

बथे क्षमा पवन नं छं तिति न्हूया ल्वाय्त कसे जुल । ल्वाहे ल्वात । अपि निध्वः जुया ल्बाना च्वंबले बोधिसत्वें समके यात छिपि आमथे ल्वना च्वंतले व्याधा बइ जाल कयंका यंकी । बोधिसत्वया खँ मन्येसे ल्वाना हे च्वन । बोधिसत्वं मती

तल थुपि फेत नापं च्वंच्वंसा जि नं पवी धकाः खँ न्यंपि पासा-
पि व्वना व्वयाजक वन व्याधा वया जाल प्यना व्यवल ।
छम्हसिनँ घाल- का मजिल जाल ल्हना यंके माल धकाः ।
ल्लापुखिचातसें घाल- माःसा वं हे ल्हनीका । मेह्य सिनं घाल-
मासा वं हे ल्हनीका । अथे हाला च्वंतलें व्याधां म्हिचाय्
जाय्कबटैत लाना यंकल । छेय् कनामेसित लुठक बिइ यंकल ।

थ्व बाखने एकताया महत्व बाँलाक क्यना तःगु दु । एक-
ता दुबले बटैत सकलें बचे जुल । लिपा भेद जूबले पतन जुल ।
बोघिसत्व ज्ञां दुम्ह जुया थःनं बचे जुल, खँ न्यंपि पासापिन्त
नं बचेयाना बिल । खँ मन्यंपि व्याधाया प्वाथे लाःवन ।

बौद्ध धर्मया देन मध्ये एकता दय्का च्वनेगु नं छः । उकि
बौद्ध धर्म परन्तु टिके याय्त की नेपाली बौद्धत महायानी व
थेरवादी (हीनयान) धकाः हाला मच्चंसे सकलें छधी ज्वी
माला च्वंगु दु ।

कीगु मातृभूमि नेपाल थकाय्त व रक्षा याय्त नं की
सारा नेपालीत मिले जुबा च्वने माला च्वंगु दु ।

मयजु कमलतारा, थायमरु

खिचा बोधिसत्व

बोधिसत्व घाल धायेवं फीसं स्यू लिपा बुद्ध ज्वीम्ह धकाः ।
बुद्ध ज्वोत गोगु मच्चि पारमिता गुण धर्म पुरेयाय् माः । यग्गु
यजु बुद्धज्वीगु पुसा ज्वना बोमेसित हे बोधिसत्व धाई । बुद्ध
ज्वीगु पुसा छुकीयात धाई ? यथार्थं ज्ञान यात धाई । अज्यागु
ज्ञां दुमेसित हे बोधिसत्व धाई । साधारण मनूतय्गु कतिलापाक
ज्वीगु ज्ञां मखु । करपिन्त उपकार याय्गु चिन्ता व बुद्धि दु
घयागु ज्यां वयनीम्ह हे बोधिसत्व ज्वी । बहुजन हिताय ज्या
याय्गु ज्ञां दुह्य बोधिसत्व ज्वी । बोधिसत्व पशु हे जूसां परोप-
कारया लागी प्राण त्याग याय्त तयार ज्वी । आः षन उदाह-
रणया लागी बोधिसत्व खिचा जुया च्वंबले करपिन्त उपकार
याःगु जातक वाखें छपु न्ह्ययने तेना ।

न्हापा न्हापा बाराणसी देशय् ब्रम्हदत्त जुजुया पालय्
बोधिसत्व खिचा जुया जन्म जुल । व खिचाया परिवार यक्वं
दु । इपि दक्वं मुना छगू मसाने च्वंच्वन ।

छन्ह्या खँ खः जुजु छथाय् सवारो जुया लिहाँ वःगु ई
लिवाय् धुं कल अले वा नं सावसकं वया च्वन । चच्चियकं वा
वया हे च्वन । अले वग्गी अथे प्याना च्वन । लाय्कु दुने च्वंपि
खिचातसें सल वग्गीले च्वंगु छचंगु न्ह्यत्तु न्ह्यया नया तल ।

कन्हे खुनु सुथ न्हापनं कर्मचारीतसें स्वः वंभले बग्गीया छ्द्यंगु खिचां नयातःगु खना जुजुयाथाय् जाहेर याःवन । स्व खँ जक न्यनेवं जुजुं साब तंचाया हुकुम जुल- “शहरे च्वंपि खिचात दक्व स्याना छ्व ।” जुजुषा आज्ञानुसार सिपाहीतसें खिचात खंक्व स्याना छवत ।

शहरे च्वंपि खिचात बथां बथां बोधिसत्त्व दुथाय् मशाने बना धाःवन । “लायकुली च्वंगु बग्गीया छ्द्यंगु खिचां नल धकाः सिपाहीतसें खंक्व खिचा तय्त स्याना हइच्चन । जिपि शहरे च्वने मफ्या धन शरण काःवया ।”

एव खँ न्यना बोधिसत्त्वं यथे बिचाःयात लायकु दुने च्वंगु पिने च्वंपि खिचातसें नय्फै मखु । बग्गीले च्वंगु छ्द्यंगु लायकु दुने च्वंपि खिचातसें हे नल ज्वी । खुँयात छुं मजू तर खुँ मखुपिन्त म्वाःसां म्वाःसां सजा व आपद जुल । निरपराधि थः बन्धुवर्ग बचे याय्या लागि थौं जिगु प्राण बलिदान मयासे मजिल । खिचा बोधिसत्त्वं शरण वःपि खिचातय्त धैयं बिया धाल- हे पासापि ! ग्याय्मते, जि जुजुयाथाय् बना अभमदान कयाषय्, जि मवोतले छिपि थनसं च्वनाच्चं ।

उलि धया खिचा बोधिसत्त्व सुना नं मखंक जुजुयाथाय् बना म्यन- ‘महाराज ! खिचात फुक्क सितं स्या धकाः आज्ञा बिया बिज्यानागु ला ?”

जुजु धाल- “दरबारे च्वंपि खिचात बाहेक मेपि फुक्कं स्या धकाः हुकुम वियागु खः !”

“महाराज ! बग्गीले च्वंगु छ्द्यंगु सुनां नल धैगु सिया

बिज्या:ला ?”

“व जा मस्यू ।”

“सुनां नल धयागु मसीकं खिचातय्त स्याय् ज्यूलाले ? हानं लायकुलो च्वंपि खिचातय्त धा:सा स्याय् मदु । महाराज ! थ्व ला अन्याय जुल ।” जुजु धयामेसिनं निष्पक्ष व न्याये च्वना शासन चले याना बिज्याय्मा: । थ्व ज्या ला छपिनि राज धर्मयात मत्व ।

थ्व खँ न्यना जुजुं यथे धाल- “हे पण्डित ! बग्गीले च्वंगु छचंगु थ्वं नल धका: छं स्यूला ले ?”

“स्यू महाराज ।”

“सुनां नल ले ?”

“छपिनि लायकुली च्वंपि खिचातसें ।”

“थन च्वंपि खिचातसें नल धका: छं गथे धाय् फत ?”

“पिनेयापि खिचात लायकु दुने द्वाहां बय्गु असम्भव ।”

“दरबारय् च्वंपि खिचातसें नल धयागु छु प्रमाण दु ?”

अथे जूसा महाराज ! लायकुली च्वंपि खिचात दक्को मुंका बिज्याहूँ । इमित धाय्चुं त्वाकद्धयाना मही त्वंका बिज्याहूँ ।

जुजुं अथे हे याना स्व:बले छचंगु नयात:पि खिचातसें महीलिसें छचंगु कुचा: कुचा: ल्हत । बोधिसत्वया थ्व प्रामा-
णिक खँ न्यना जुजु साब लय्ताल । बोधिसत्वयात तुयूगु कुसां कुइका सत्कारयात ।

बोधिसत्वं जुजुयात, महाराज ! धर्म आचरण याना

बिज्याहूँ । कर्मचारोपिनि उपरे दया तथा बिज्याहूँ । प्रजापिनि
 उपरे समदृष्टि तथा बिज्याहूँ ।” घकाः राज धर्मया उपदेश
 बोधिसत्वया पाखें न्धना जुजुं खिचात् सकसितं अभयदान
 बिल ।

मय्जु धर्मदेवी शाक्य धर्मकीर्ति विहार व अध्ययन गोष्ठी

पुन्ही अष्टमी आदि पबं दि बलकि जिमि मांया साप
 लिमला । सुथ न्हापनं स्वां घूं धुपायं जाकि ज्वना बुद्ध पूजाय्
 वनीमु जुया च्चन । बुद्ध पूजाय् बन कि सुथबंछि पायच्छि याना
 वइगु । गुबलें गुबलें चाध्वी नं लिपा लाः । छकः निकः जिमि
 वा नं मां यात घयादीगु थशाम्सकं लिबाक छुयाना च्वनागु ?
 जिमि नं मती वनीगु मां नं द्यो ऊई जुलयें च्वं । पूजा पाजाय्
 लगे ज्वीगु जिमि नं उस्त रुचि मदु । गुबलें गुबलें जिमि तःके-
 हेपि मुना न्यनेगु— मां गन बना वयागु ?

मां नं लिसः बिल— धर्मकीर्ति विहारे बना वयागु का !
 छिपि नं छकः निकः अन बंसां मज्जूला ? गुरुमांपिसं बां बां

लागु बाखँ कना बिज्याः । छिमिसं स्वय्वले अन दान कायगु
जक बाखँ कथे च्वनी, अथे मखु । चाला वांलाका यंकेगु, भन्ध-
बिश्वासे च्वने मज्यूगु वारे व अनोथ अनोथगु खँत घम्मवतो
गुरूमां न न्ह्याइपुक कनीगु ।

धात्थे नं जिमि मांया स्वभाव न्हापायाथे मखुत । तें पिहाँ-
वोसा ताउत तँम्वेका मच्चं । स्वभाव भन्ना नरमथे जुयावल ।
स्वभाव पाना बाँलाना वल । जिमि मांया खँ न्यना जिपि नं
जिमि मां नापं अन विहारे वना । वनागु दि अष्टमी खुनु
सात । विहारे जाय्क उपासक उपासिका धाःपि वया च्वन ।

सुथे ६ वजेति हे बुद्ध पूजा शुरू जुल । अनंलिपा प्रार्थनाथे
जागु म्ये मधूर स्वरं सकलें पाःलाक हाल । मन याउंसे च्वं ।
बुद्ध पूजा ज्वीगु नं बाहा वाहाले पूजाभः छपाते स्वां जाकि
सिन्ह व नैवद्य तथा गुर्जुपिनि पुज्याय्थे मखु । पूजाभ वा किस्ति
न्यापा खुपाते स्वां व फलफुल बाँलाक तथा तल । अले कोलाकं
च्वना बुद्ध मूर्तिया न्ह्योने ब्वल । जाकि छ्वाकेगु व सिन्हलं
तिकेगु अले स्वां कुचा कुचा याना वां छ्वयगु चलन अन मखना ।
बुद्ध पूजा सिधय्वं अनगारिका गुरूमांपिसं बाखँ कना हल ।
बाँला हे जू धाये माः । एनं जिनि लुमधं । छायाःसा आपालं
घयाथे परम्परागत बिश्वासं बुद्धयात पुज्याना बाखँ न्यनाच्वंपि
जकथे च्वं । धात्थे थौं कन्हेया समाज यात त्वःकथं व व्यवहा-
रिक ढंगं ज्या जुया च्वंगु मखना ।

एसां लिपा नं मेगु दिने धर्मकीर्ति विहारे सुथ न्हापानं
छक वना । मस्त सच्चि निःसःति आख ब्वंइ च्वंगु खना ।

गुलि गुलि आखः ग्वः हे मस्यूपि अ आ इ ई व्वना च्वंपि दु । गुलि सफू व्वना च्वंपि नं खना । बुद्ध जीवनी ब धम्मपद व्वना च्वंपि नं खना । निम्ह स्वम्ह अनगारिका गुरूमाँपिसं आखः व्वंका च्वंगु खँबले मने भचा साहस थाहाँ वल । गुरूमाँपिसं पूजा व वाखँ जक कना च्वंगु मखु खनि छु शिक्षा दान नं याना च्वंगु दु धयार्थं मती वल ।

छुं दिन लिपा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी स्थापना जुल । थ्व गोष्ठीया उद्देश्यकथं प्रत्येक शनिवार पतिकं न्हिनेस्या ४ बजेनिसें ६ बजेतक थौं कन्हे सुथे ७:३० बजेनिसें ९ बजेतक बौद्ध शिक्षा अध्ययनया ज्या जू । बौद्ध शिक्षा धयागु बुद्ध धर्म गुकथं व्यवहारिक ढंगं छ्यलेगु बारे व्याख्यानया नापनापं लेख च्वयगु नं स्यनेगु ज्या जुया च्वंगुलि विद्यार्थीति लागि विशेषं उपयोगि सिद्ध जूवन ।

थ्व गोष्ठी दसेनिसें बौद्ध शिक्षा अध्ययन याये खंगु जक मखु विभिन्न बौद्ध देशया चाल चलन नं सीके दु । जिपि थ्व गोष्ठीया सदस्य जुया थ्व खं थ्वीके दुगु खना लयता धो कि बौद्ध धर्म व्यवहारिक पक्षपाती खः । गुगु धर्म व्यवहारिक ज्वी मखु व धर्म मजूसे चलन व देखावटी जक जूवनी सिवाय गुबले नं यथार्थवाद ज्वी मखु ।

थ्व धर्मकीर्ति बिहार व बौद्ध अध्ययन गोष्ठीं याना यक्व हे महिला वर्गते विचे बौद्ध जागृति ब व्यवहार वाँलाना वइ च्वंगु दु धयागु माँ बौपिनि पाखें न्यने दु । धया नं च्वं-जिमि म्हाय्मस्त भिथाय् सत्संम याना च्वंगुलि छेंचया ज्या याउँक

चले जुया च्वन । गावकं हे छेँ चया ज्याय् गुहाली बियाच्वन ।
 बथे न्यने दुगु धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया लागि गौरव-
 या खँ छः ।

एत्र अध्ययन गोष्ठी छगू धर्मकीर्ति विहारवा म्यसु लागु
 उपहार छः । मेखतं घाय् धाःसा रचनात्मकगु ज्या छः । थथे
 घयागुया मतलब एब कि एब गोष्ठी हर्षोनिसें लय् छगू छगू
 घयाथेँ धर्म पुस्तक पिहाँ बह्रच्वन । उकि धर्मकीर्ति बौद्ध अध्य-
 यन गोष्ठीया सभ्रति कामना यात्रा च्वना । ★

मय्जु कान्ति, कालिमाही

यशोधरा राहुलमाता

कोलिय जुजु दण्डकाथि सुप्रबुद्धमा म्हाय् यशोधरा साप
 हे नुयोग्य व गुणवतीम्ह छः । थथे नीं अथे हे व्यवहार बाँलाम्ह
 छः । उकि कोलिय राज्जबन्ध मझु कपिलवस्तुइ मं नां जाः ।

थुखे कपिलवस्तुइ सिद्धार्थकुमारया जन्म सुद्धोदन महाराज-
 जया गुलि आनन्द ब हृषं जुयाच्वंगु छः उलि हे सिद्धार्थकुमार
 छेँ च च्वनी मझु घयागु भविष्यवाणी न्यना छथोँ क्वछुत अर्थात्
 तच्चतं दुखी जुल । सिद्धार्थ कुमारयात गृहस्थ जीवने भुलय्
 याय्त आपालं उपाय यात तर व्यथं । सिद्धार्थ कुमारया मन
 छुकीसनं प्यमपुं ।

न्हि न्हिथें छगू छगू उत्सवे यक्को घां बाँ लापि राजकुमारी
पि आमन्त्रित यात । उत्सव सिधयेका इमित राजकुमार
सिद्धार्थ पुरस्कार बिया बिज्यात । फुकक राजकुमारीपि उपहार
का कां लिहाँ वन । लिपा यशोधराया पुरस्कार कायेगु फः
वल । यशोधरा राजकुमारयाके बिदा कायत न्ह्यायां वन ।
बर उगु बखते सिद्धार्थ कुमारयाके छुँ हे वस्तु मदये घुँकल ।
वसपोलं यशोधरायात थःगु अंगु बिइत सन । तर यशोधरां
स्वीकार मयासे घाल- “राजकुमार ! अंगु कायेगु दिन नं
वइतिनि ।” थव खँ न्यना सिद्धार्थ कुमारया मन यशोधरापाखे
आकर्षित जुल । यशोधरां नं वसपोलयात हृदयया देवता
भाःपिल ।

महाराज सुद्धोदनं जुजु दण्डपाणीयाके युवराज सिद्धार्थ
नाप यशोधराया विवाह यायेगु अनुरोध यात । दण्डपाणीया
सिद्धार्थ कुमारयात थः म्हाय् विइ मास्ते घः तर राजदरबारे
जक च्वना ब्वलंम्ह, शस्त्र-अस्त्र विद्या छुँ मसम्हेसित जि म्हा-
य् गथे बी ? उकें सिद्धार्थ कुमारं यशोधरायात पत्नीया रूपे
प्राप्त माय्त शौर्य (पराक्रम) या प्रमाण बीगु आवश्यक जूवन ।
कुमारं फुकक अस्त्र-शस्त्र कौशल्यादि पाखें सकसितं त्याका
बिल । थुगुकथं यशोधरा ब सिद्धार्थ कुमारया इहिपा जुल ।
यशोधराया मनंतुनाथें सिद्धार्थया अर्धाङ्गिनि जुया जीवन हने
खम ।

तर ताःकाल तकं अर्धाङ्गिनि जुया जीवन हने मखनिगु
सक्षण सने दया वल । यगु थजु राहूल माता घाय्के सन ।

सिद्धार्थं कुमारया चित्त विरक्त जुसेलि थः किचःथे जाःम्ह यशोधरा, प्रिय पुत्र राहुल, प्रियपिता शुद्धोदन व राजदरबार त्याग याना वन । गबले यशोधरां न्यन- सिद्धार्थं कुमारं विलाषिता जीवन तोता साधारण ह्यासुगु वस्त्रं पुन, पलंगे मद्यन, अटर आदि सुगन्ध पदार्थं न्याक्क त्यागयात, अले थःम्हं नं राजवस्त्र तोता साधारण वसतं पुना विलाषिता जीवनयात त्याग यात । थुकथं थः स्वामी नाप तापाक च्वना नं उलि हे नापं च्वना च्वन ।

खुदें तक घोर तपस्या याना मारयात त्याका संसार्य दया च्वगु दुःखया कारणयात सीका ज्ञान प्राप्त याना सिद्धार्थं कुमार बुद्ध जुया बिज्यात । वसपोल थःम्हं बोध यानागु ज्ञानया खँ कं कं कपिलवस्तु थ्यकः बिज्यात ।

गौतम बुद्ध कपिलवस्तुइ भिक्षा बिज्यागु खंसेलि ऊयालं क्वस्वया च्वम्ह राहुल माता थः ससः अबुयात धाः बिज्यात- “स्वयादिसँ थौ छिकपिनि काय् पवगीथे छेखापति भिक्षापवना च्वंगु ।” थ्व खँ न्यना सुद्धोदन महाराज गौतम बुद्धयात निमन्त्रण याः बिज्यात । फुक्क थः थिति राजपरिवारत बुद्धया दर्शन याय्त लँस्वः वन । तर राहुल माता बिमज्याः । थुकि हे सीदुं वसपोलयाके आत्म गौरव दु, स्वाभिमान दु । वसपोलं गौतम बुद्धयाके मनु नुगः दुला कि महु घँगु परीक्षा याना बिज्यात । सुद्धोदन महाराज राहुल माता यात बुद्धया दर्शन याःवनेनु धया बिज्यात । तर यशोधरां विनम्रपूर्वकं धाल- “वसपोल हे जिथाय् बिज्याई ।”

शुद्धोदन महाराजं बुद्धयात ध्व खँ कंसेलि बुद्धं सारिपुत्र,
मोग्गल्यायनपि व शुद्धोदन महाराज नापं व्वना यशोधराया
दरबार पाखे विज्यात । हानं बुद्धं ध्व नं घया विज्यात—
“राहुल मातायात यग्गु याके न्यु, वं राग प्रकट याःसां द्वेष
प्रकट याःसां जि सहयायेत तयार जुया वयागु दु । छिमिसं पने
मते ।” तर बुद्ध अन विज्यायेवं यशोधरां न राग प्रकटयात न द्वेष
प्रकटयात । वसपोलं बुद्धया पाली छचों जक दिका दँ दँया बियो-
नया खोबि वसपोलया पालिसिला बिल ।

हानं यः माजु प्रजापति गौतमीयां लिपा भिक्षुणी जुया
भद्रा कात्यायनी नां जुया शील पालन याना परम ज्ञान प्राप्त
याना विज्यात ।

卐

धम्मवती

विवेक बुद्धि

मनू लनेगु छपु लँपु खः वयाके विवेक बुद्धि दु मदु स्वयेगु ।
विवेक बुद्धि दुमेस्यां तुरन्त न्यनाखे वा हाहाले लगे जुया, मने
लुया वेवं ज्या नं याइ मखु, खँ नं ह्लाइ मखु । खः मखु घयागु
थ्वीका जक ज्या शुरू याइ विवेक बुद्धि दुपिनि नुग नं यचुइ ।
बुद्ध धर्म छु शिक्षा बिया चवन घकाः सुनानं न्यंसा धाय् ज्यूगु

पति लिसः खः- विवेक बुद्धि दयका नुगः यचुकेगु ।

भाः प्रश्न बइ विवेक बुद्धि छु यासा दइगु थ्व नं छगू प्रश्न खः । बुद्ध धर्म अनुसार अपुक धाय्गुला सत्पुरुष पिनिगु संगत व भिगु उपदेश न्यनेगु अर्थात बाखँ न्यनेगु । बाखँ न्यनेबले विवेक बुद्धि दइगु खँ यक्वं पिहाँ वो । तर बाखँ धाय्वं फुकं मखु ।

गुलि गुलि बाखँ धयागु न्यने मत्थो धाइपि नं दु । छाया धाःसा बाखँ न्यने बले थ्व याय् मज्यू, व याय् मज्यू, थ्व न्यने मज्यू, व न्यने मज्यू धयागु अपो खँ पिहाँ वो । थज्यागु बाखँ न्यने बले स्वतन्त्र मदु । की ध्यबा कमाय् याना गृहस्थी च्वने माःपि । मखुगु खँ ल्लाना जीविका याय् माःपि । अथे याय् मज्यू धकाः बाखँ न्यना वया याय् मज्यू धागु ज्या याय् माल धाय्वं फन पाप लाइ । थथे कल्पना याय्गु मिले मजू । छाया धाःसा बाखँ न्यनेगु धयागु हे बुद्धि दयकेया लागि खः । बुद्धि मदुपिसं न्ह्यागु ज्यां याय् थान्नी । बुद्धि मदुमेस्यां खँ थ्वीका काय् अपु मजू । बुद्धि मदुमेसिके अकल दै मखु । थ्व खँ थ्वीका बोया लागि उदाहरण छगू न्ह्यथने ।

मि धयागुलि न्ह्यामसितं पुइयो । तर छम्ह मचां मि ज्वंसा तस्सकं पुइ । तःधिकम्ह बुद्धि दुमेस्यां मि थ्यूसां तस्सकं पुइ मखु । उदाहरण माल धाःसा बजां त्वनी मेस्यां चिलमे मि तइबले काचाक तथा फू फू याना ह्हाय्पने ह्हा ब्वे ब्वे स्याइ । बुद्धि दुमेस्यां फन चिम्तां मि ज्वना चिलमे तइ । तर छुं मस्यू-ह्य मचां मि ज्वंसां क्वातुकक ज्वनी । वया लागि ह्याबंसे च्वंगु

बांलागु वस्तु बा न्ह्यवोसा थें च्वं । मचां क्वातुक मि ज्वनीबले छ्यंगु हाकु क्वबया बुइ धुंकी । बाखँ मन्यमेस्यां अपो पाप याइ । बाखँ न्यमेस्यां पाप कर्म यासां तःधंक याइ मखु । भचा लज्जा भय धयागु दया वइ । उकिं बाखँ न्यने मागु । बाखँ न्यनार्थे पालन हे नं याय्मा धयागु कर नं जा मदु । ह्लाषां थ्वीका काय्गु, ज्यू मज्यू विचार याय्गु ।

गुलि गुलिस्यां बैस वंका जक धर्म याय्मा धया च्वनी । ल्याय्हा ल्यासी बले धर्म याय्म्बा धाइ । सी (मैन) धयागु क्यातु बले जक कीसं धयाथें दु । छाय् धुंका छुं ज्या चले मजू । थःम्हं धयाथे मदु । अथे हे ल्याय्हा ल्यासी बले बैस दुबले हे धर्म याय्मा । लाकां न्ह्याय्गु धयागु कथं मसूनि बले हे न्ह्याय्माः । कथं सुइ धुंका लाकां न्ह्यानां छु याय्त । थ्व खँ थ्वीका काय्त विवेक बुद्धि माः ।

गुलि गुलि धर्म कर्म याइपि थज्जापि नं दु—जिमिगु धर्म तःधं धकाः हाला अभिमान याना च्वनीपि । थ्व विवेक बुद्धि मदुगु या चि खः । मूखंताया चि खः । धर्म घय्पुना ल्वाना च्वने मागु मदु । ल्वाना च्वनेगु धयागु हे विवेक बुद्धि मदया खः ।

विवेक बुद्धि दय्केया लागि हे बाखँ न्यनेगु खः । बाखँ न्यना विवेक बुद्धि दुगु बाखँ छपु न्ह्यथने ।

छगू देशे जुजु छम्ह बिद्वानम्ह ऋषि छम्हसिया संगते लात । बरोबर बाखँ न्यनीगु जुया च्वन । छन्हु बाखँ कने धुंका ऋषि जुजुयात धाल— महाराज ! बाखँ न्यना थ्वीका काय्

मागु छगू दु- न्ह्यागु ज्या नं याय् न्ह्यो “विवेक व विचार
गाका याय्माः । मने ल्वीवं ज्पा याय्गु ठीक मजू ।” जुजुया
मत्ती ध्व खँ दुहाँवन । बरोबर लुमंका च्वनीगु “विवेक बुद्धि
ज्या याय्माः ।”

छन्हूया खँ खः । नोकर छम्हेसिया महाराजया कोथाय्
बहनि जुजुया लासा फांगा मिले यान्ना च्वंबले इच्छा जुल हँ ध्व
नाइसे च्वंगु लासाय् छक छने दुसा गुलि मज्जा । म्वाःम्वाकं स्वर्गे
ध्यंगु ज्वी । व नोकर यात तृष्णां सतैयात । वं थगु मन यात बसे
ते मफुत । छन्हू जुजुया लिमला खुनु लासा लाया मिले याना
च्वंम्ह नोकर महाराजया लासाय् छं हे छन । लासा नाइसे
च्वगुलि साराक्क न्ह्यो वल । अलं लिपा महारानी छने धकाः
कोथाय् वल । नोकर छना च्वंगु धकाः छत्ति मती मलू ।
जुजुया त्यानुसे च्वना थौं न्हापनं छना च्वन ज्वीका धकाः मती
तया महारानी तीजक फांगा उला जनक्का त्वाका लुमुक
छन ।

महारानीया नं न्ह्यो वल । जुजु नं छने धकाः सवारी जू
बले खालाय् निम्ह छन च्वंगु खन । जुजुया तँ पिहाँ वल ।
मिखाँ छुं मखन । तीजक फांगा उला स्वत । नोकर नाप महा-
रानी लुमुक छना च्वन । जुजुया तँ या जोशे तरवार पिकाल
निम्ह सितं च्दंकेत पातेत सन । तुरन्त ऋषिया बाखँ लुमन ।
न्ह्यागुं ज्या याय् न्ह्यो विवेक बुद्धि ज्या याय्मा घागु । छु जूगु
छक सीके माल धकाः निम्ह सितं थना जूगु खँ न्यन ।

महारानीं घाल- महाराज ! जि निर्दोष । जि पाप मती

तया नोकर नाप दानागु मखु । व दाना च्वंगु जि मस्यू घकाः
जूगु खँ फुकं कन ।

नोकरं घाल- महाराज ! जि नाइसे च्वंगु लासाय् दानेगु
तृष्णां याना थये जुल । अर्ये छक दाना स्वे घकाः दानागु
साखाक्क न्ह्यो बया च्वंतले महारानी जि नापं दं वे लागु सः ।
महारानी नाप दाने मास्ते वया दानागु मखु घकाः जूगु खँ
फुकं कन ।

जुजुं निम्हसितं माफि बिल । बरू नोकरयात आजीवन
सरकारी जागीर या लागि अयोग्य याना बिल । अन जुजुया
ऋषि याके बाखँ न्यना मतगु जूसा निम्हेसिगुं ज्यान बनी,
यथार्थ खँ छुं सी मखु । थुकि सी दु विवेक बुद्धि बाना मनूया
सू थाहाँ वं ।

वचचाल
Dhamma.Digital

धर्मकीर्ति प्रकाशन
(नेपाल भाषा)

१) बुद्धया क्तिनू विपाक	२४) हृदय परिवर्तन
२) अभिधर्म भाग-१	२५) ह्यापायाह्य गुरु सु ? द्वि. सं.
३) मैत्री भावना	२६) बाखँ भाग-४
४) ऋद्धि प्रातिहार्यं	२७) अभिधर्म
५) योह्य म्हाय्	२८) बोधिस्तव
६) पञ्चमीवरण	२९) शाक्यमुनि बुद्ध
७) बुद्ध धर्म, द्वितीय संस्करण	३०) अनत्त लक्खण सुत्त
८) भावना	३१) वासेट्टो धेरो
९) एकताया ताःजा	३२) धम्म चक्रप्पवत्तन सुत्त
१०) प्रेमं छु ज्जी ?	३३) लक्ष्मी धो
११) कर्तव्य	३४) महास्वप्न जातक
१२) मिखा द्वि. संस्करण	३५) अभिधर्म भाग-२
१३) बुद्धया मन्तिम यात्रा-१	३६) बाखँया फल भाग-१
१४) " " " २	३७) " " " २
१५) त्रिरत्न गुण स्मरण (तृ. सं.)	३८) जातक बाखँ, द्वितीया वृत्त
१६) परित्राण (द्वितीया संस्करण)	३९) राहुलयात उपदेश
१७) कर्म	४०) अहिंसाया विजय
१८) प्रार्थना संग्रह द्वि. संस्करण	४१) प्रौढ बौद्ध कक्षा
१९) बाखँ भाग-१	४२) मूखँह्य पासा मज्जू
२०) " " २ (द्वि. सं.)	४३) बुद्धया अर्थनीति
२१) " " ३	४४) श्रमण नारद
२२) मत्ति भिसा गति भिनो	४५) क्षान्ति व मैत्री
२३) बौद्ध ध्यान	४६) उखानया बाखँ पुचः

- ४७) पालि भाषा अवतरण
 ४८) पालि प्रवेश भाग-१
 ४९) चमत्कार
 ५०) मणिचूड जातक
 ५१) चरित्र पुचः भाग-१
 ५२) महाजनक जातक
 ५३) गृही-विनय तृ. सं.
 ५४) बुद्ध-जीवनी
 ५५) पालि प्रवेश भाग-२
 ५६) सप्तरत्न धन
 ५७) महासति पट्टान सूत्र
 ५८) शान्तिया त्वाथः
 ५९) चरित्र पुचः भाग-२
 ६०) बुद्ध व शिक्षा
 ६१) जातक माला भाग-१
 ६२) बौद्ध ध्यान भाग-२
 ६३) किसान गौतमी
 ६४) जप पाठ व ध्यान
 ६५) लुम्बिनी विपस्थना
 ६६) विश्व धर्म प्रचार देशना
 ६७) " " " भाग २
 ६८) योगीया चिट्ठी
 ६९) जातक माला भाग-२
 ७०) सर्वज्ञ भाग-१
 ७१) " " २
 ७२) धम्मपद कविता
 ७३) धर्म मसीनि
 ७४) दान
 ७५) तेमिय जातक
 ७६) बम्मिक सुत्त
 ७७) मध्यम मार्ग
 ७८) महासीहनादसुत्तं
 ७९) बाखं भाग-५
 ८०) भिह्वा म्हचाय् व काय्
 ८१) भिक्षु जीवन
 ८२) भिम्ह मचा
 ८३) विवेक-बुद्धि

धाकुः- शाक्य प्रेस, अँवहाल टोल, काठमाडौ । फोनः २-१३६०४